

Cotidianul: **"Evenimentul zilei"** (București), nr.7160 - 21.07.2014, pag.1,3-4-5
Titlul: **"George Maior, directorul SRI: 'Teroriștii au folosit cartele preplătite în atentatele de la Burgas și Madrid'./ România ce așteaptă cu adoptarea legii?"**
Semnează: **Dan Andronic și Cătălin Antohe**

"George Maior, directorul SRI, a acordat 'Evenimentului zilei' un interviu, în exclusivitate, în care vorbește despre necesitatea ca România să aibă o legislație care să reglementeze utilizarea cartelelor preplătite.

I: Contextul internațional a cunoscut o dinamizare radicală în ultimele săptămâni. În ce măsură este afectată România de lipsa unei legislații care să permită un control eficient asupra situațiilor de acest tip? Este un lucru cunoscut că teroriștii se folosesc de cartelele pre-pay pentru a comunica, dar în România nu pare că se dorește acest lucru, sau oricum se întâmplă cu o mare greutate. Cum se poate realiza o protecție antiteroristă eficientă în asemenea condiții?

R: Din punctul de vedere al modului de comunicare folosit de diferite entități teroriste, este demonstrat de o vastă cazuistică, din păcate, faptul că persoanele implicate în activități cu caracter terorist au folosit și folosesc cu precădere, în majoritatea situațiilor, mijloace de comunicații care permit anonimizarea utilizatorilor. În această categorie sunt incluse și cartelele preplătite. Acestea sunt deseori utilizate și în derularea unor activități specifice criminalității organizate, în special cele cu caracter transfrontalier, cum ar fi contrabanda, traficul de droguri, traficul de persoane sau a unor alte activități ce pot constitui amenințări la adresa securității naționale.

În context legislativ deficitar, situațiile rezultate din folosirea cartelelor telefonice preplătite la comiterea de acte antisociale sau fapte cu caracter penal ori contrare securității naționale au determinat apariția unor dificultăți în realizarea atribuțiilor specifice ale autorităților competente, au impus alocarea de resurse umane, material-financiare și de timp considerabile, pentru a identifica utilizatorii de rea-credință. Aceste eforturi afectează eficiența autorităților atât în a preveni, cât și în a contracara astfel de activități.

Instituțiile statului, întocmai precum mediul privat, trebuie să se poată adapta rapid la impactul și consecințele determinate de folosirea pe scară largă a noilor tehnologii de către indivizi, grupuri sau chiar entități statale, care vizează exploatarea vulnerabilităților. Statele care nu reușesc să se adapteze la noile tehnologii devin tot mai vulnerabile pe măsură ce crește distanța dintre evoluțiile tehnologice și capacitatea lor de adaptare la aceste evoluții.

Mă simt nevoit să arăt cu degetul spre cei care, în mod ipocrit, sacrifică libertatea fizică a cetățenilor utilizând argumente doar aparent morale. Este o formă supremă de fariseism.

I: Există dovezi, sau măcar suspiciunea că teroriștii vinovați de atentatul din Bulgaria din 2012 sau în alte state membre NATO sau UE au folosit astfel de cartele pentru a comunica?

R: Bulgaria a introdus reglementări cu privire la regimul cartelelor pre-pay încă de la sfârșitul anului 2009. Cu toate acestea, în anul 2012, teroriștii Hezbollah au comis atentatul de la Burgas prin utilizarea unor cartele preplătite după ce, în urma atentatelor de la Madrid, și-au pierdut viața 192 de oameni și alți 1800 au fost răniți. La Madrid, bombele au fost declanșate de teroriștii din Algeria, prin intermediul telefoanelor mobile care utilizau astfel de cartele.

Din păcate, există mai multe astfel de exemple. În atentatul de la Madrid au fost uciși doi cetățeni români, iar preocuparea noastră este aceea de a evita ca astfel de tragedii să se întâmple și în România. Mai multe state europene au luat măsuri legislative cu privire la utilizarea cartelelor preplătite în urma unor incidente. Noi nu dorim să ajungem

într-o astfel de situație și nu vom ezita să îi responsabilizăm pe cei chemați să adopte astfel de măsuri.

I: Ați fost confrunțați cu situații în care s-au folosit astfel de mijloace?

R: SRI a reușit, prin eforturi extraordinare, să protejeze securitatea cetățenilor, dar România are nevoie imperativă, pentru acum și pentru viitor, de instrumente legale, în acord cu cele ale partenerilor nord-atlantici, care să permită eficiența pe mai departe a activității noastre.

Cine și cum ar putea explica prin invocarea conceptului generos 'drepturile omului' moartea a 192 de oameni? Sunt curios cum s-ar putea legitima, cu ajutorul acestui concept, moartea unor oameni nevinovați în atât de multe situații în care, pentru organizarea atentatelor, s-au utilizat cartelele preplătite anonimizate.

I: A crescut riscul unei amenințări teroriste în România? Dacă da, care sunt factorii care au determinat creșterea acesteia?

R: În România, nivelul de alertă teroristă se menține 'Albastru - Precaut'. Eforturile SRI, alături de cele ale instituțiilor partenere din Sistemul Național pentru Prevenirea și Combaterea Terorismului și în colaborare cu parteneri externi, au reușit menținerea amenințărilor teroriste la adresa României la un nivel care nu a impus, până la acest moment, schimbarea 'culorii' de alertă. Această reușită a implicat, cum vă spuneam, eforturi susținute, concertate, permanente - eforturi foarte mari - intelectuale, analitice, operaționale. Dar, trebuie să menționez, ne confruntăm cu o creștere a problematicii teroriste în România, determinată în principal de evoluțiile fenomenului zona Orientului Mijlociu și de problemele din regiune, la frontieră NATO și UE. Avem, așadar, obligația de a ne alinia legislația la nivelul statelor care pot gestiona astfel de amenințări.

I: Poate fi prezența militară americană în România un motiv suplimentar pentru a ne teme de amenințări teroriste?

R: Însărcinatul cu afaceri al SUA la București spunea recent că, din punctul de vedere al siguranței naționale, România este o fortăreață. Nicio fortăreață nu este, însă, inexpugnabilă, dacă nu privim cu atenție în jur și nu anticipăm noi pericole. Riscul terorist actual este potențat, desigur, și de existența unor obiective străine pe teritoriul național, obiective care ar putea fi vizate de grupări teroriste. Ne situăm în sfera de riscuri și amenințări cu care se confruntă și alte state ale NATO. Ne aflăm pe harta unor importante organizații teroriste, fapt motivat de prezența trupelor românești în Afghanistan, a scutului antirachetă la Deveselu și a angajamentului nostru alături de țări care luptă împotriva terorismului. Ca parte a comunității euroatlantice, România a recunoscut necesitatea conjugării și sporirii eforturilor în vederea legitimei apărări individuale și colective, pentru menținerea păcii și securității internaționale, pentru dezvoltarea capacităților de răspuns adecvat la amenințări și atacuri, inclusiv cele de natură teroristă. În consecință, nu trebuie să excludem faptul că, în calitate de stat membru NATO, UE și de granița acestora, România poate fi vizată de elemente teroriste sau care derulează acțiuni conexe, iar teritoriul țării noastre este utilizat și ca rută de tranzit, respectiv ca loc de desfășurare a unor activități de sprijin asociate terorismului - în acest context cartelele preplătite nenominalizate sunt utilizate ca mijloc de comunicare.

I: Poate fi cunoașterea identității proprietarului unei cartele pre-pay un factor de prevenție?

R: Desigur. O parte importantă a preocupărilor noastre vizează prevenirea unor incidente menite să afecteze securitatea națională. Aș vrea să subliniez faptul că legislația vizează securitatea națională ce include primordial securitatea cetățenilor, protecția acestora împotriva terorismului, a intruziunii în viața privată, a furtului, șantajului, a crimei organizate. Utilizatorii de bună credință ai cartelelor preplătite, foarte numeroși de altfel, nu sunt cei care comit acte antisociale sau fapte cu caracter penal ori contrare securității naționale. Dar există foarte mulți utilizatori de rea-credință, preocupați de ascunderea identității personale pentru derularea unor activități specifice criminalității organizate sau

asociate terorismului. Adoptarea unor reglementări având ca obiect stabilirea regimului juridic aplicabil cartelelor telefonice preplătite poate determina creșterea capacității operaționale a organelor de aplicare a legii și a celor cu atribuții în domeniul securității naționale, inclusiv prin scăderea numărului de apeluri anonime de amenințare cu plasarea unor bombe în diverse locații publice care s-au dovedit a fi alarme false sau chiar farse și prin descurajarea unui anumit mod de operare în cadrul unor categorii de activități ilegale.

I: Pot fi folosite în România, prin activarea roamingului, cartelele pre-pay cumpărate din țările unde folosirea acestora nu este cenzurată de divulgarea identității cumpărătorului?

R: Astfel de cartele pot fi folosite în România prin activarea serviciului roaming și dintr-o anumită perspectivă, acest lucru este o vulnerabilitate. Problema poate și trebuie văzută și altfel, respectiv, că lipsa unei asemenea reglementări în România până în acest moment reprezintă o anumită vulnerabilitate cel puțin la nivel european, deoarece cartelele preplătite achiziționate din țara noastră pot și sunt folosite în alte țări UE și de către utilizatori care se implică în activități ilegale. Din păcate, atunci când autoritățile române sunt solicitate în cadrul cooperării judiciare, sau în activități specifice serviciilor de informații, despre o posibilă identitate a utilizatorilor implicați în activități ilegale, de cele mai multe ori nu pot oferi un răspuns. Aș vrea să precizez că acesta este unul din puținele domenii în care instituțiile statului român, în general, SRI în particular, nu pot răspunde profesional la nivelul la care partenerii noștri euroatlantici sunt obișnuiți ca România să performeze.

I: Cum va putea fi controlat fenomenul?

R: Tot mai multe țări au adoptat legi care reglementează utilizarea cartelelor preplătite. Din acest punct de vedere suntem în urma partenerilor noștri euro-atlantici. Adoptarea unei astfel de legi în România și adăugarea unor mijloace și măsuri care să însoțească implementarea ei vor permite consolidarea eforturilor de prevenire a unor astfel de situații. Utilizatorii de bună credință, cetățenii României în general, trebuie să înțeleagă că o astfel de lege este menită să îi protejeze mai bine. Constatăm că, adesea, viața noastră privată - de la comunicare, la date personale, de la situații financiare și conexiuni sociale se transferă rapid în mediul virtual. Cetățenii pot fi afectați dramatic dacă viața lor nu este protejată de intruziuni, dacă nu suntem capabili să îi prindem pe răufăcători - fie aceștia hackeri, criminali sau teroriști - și să remediem aceste prejudicii. Aș vrea să-i felicit pe cei care au curajul să argumenteze public aceste lucruri. Este o dovadă de viziune și moralitate.

I: Într-un raport adoptat în 2011, Comisia Europeană a avertizat că 'eficacitatea acestor măsuri naționale nu a fost dovedită'. Totodată, au fost evidențiate și alte limitări potențiale în afară de cazul roamingului, de exemplu, în cazurile de furt de identitate sau atunci când cartela este achiziționată de un terț. Acesta a fost motivul pentru care Comisia nu s-a arătat convinsă de necesitatea de a acționa în acest domeniu la nivelul UE. Sunt astfel de metode susceptibile să diminueze semnificativ eficiența măsurilor dispuse prin legea cartelelor pre-pay?

R: Înțeleg că vă referiți la Raportul de evaluare a Directivei 2006/ 24/ CE, adoptat de Comisia Europeană în aprilie 2011, dar acesta trebuie citit în integralitate, corelat și sistematic, nu selectiv. În cadrul acestui Raport, s-a subliniat, în mod deosebit, spre exemplu, importanța păstrării datelor din telecomunicații pentru sistemele de justiție penală, acestea fiind utilizate ca probe, nu numai pentru a-i condamna pe cei care se fac vinovați de infracțiuni grave și acte de terorism, ci și pentru a înlătura suspiciunile care planează asupra celor nevinovați (n.a. - 'probele furnizate de statele membre, sub formă de statistici și exemple, au un caracter limitat în anumite privințe, dar, cu toate acestea, atestă rolul foarte important pe care îl au datele păstrate în cadrul cercetării penale. Aceste date oferă indicii și probe importante în prevenirea și urmărirea penală a infracțiunilor și în asigurarea justiției penale. Utilizarea acestora a dus la pronunțarea de

condamnări pentru infracțiuni care, dacă datele nu ar fi fost păstrate, nu ar fi fost niciodată soluționate. De asemenea, utilizarea acestora a dus la achitarea unor persoane nevinovate. (...) Păstrarea datelor este un instrument eficient în combaterea criminalității).

I: Mai concret...

R: În cadrul acestui document a fost invocat în mod expres succesul operațiunii 'Rescue', caz în care păstrarea datelor a fost esențială pentru descoperirea identității a 670 de prezumați membri ai unei rețele internaționale de pedofilie și la protejarea copiilor de abuzuri. Aș vrea să precizez foarte deschis, să subliniez, că operațiuni de succes ale SRI în ultimii ani, dintre care unele au putut fi împărtășite publicului, au fost posibile și datorită utilizării judicioase a datelor din telecomunicații. În unele situații, aceste date au avut rol esențial în succesul operațiunii.

I: În ce măsură se poate spune că se încalcă, prin această lege, dreptul la viața privată a cetățenilor?

R: Aș vrea să precizez foarte limpede că prin adoptarea unei legi care reglementează utilizarea cartelelor preplătite, viața privată a cetățenilor este, în fapt, mai bine protejată. Se minte direct și rudimentar atunci când se afirmă nonșalant că înregistrarea datelor personale ale utilizatorilor de cartele pre-pay încalcă drepturile omului. Dimpotrivă, eu cred că acestea sunt profund afectate prin anonimizare. Chiar dacă introducerea obligativității declarării datelor nu este acceptată cu ușurință de toți utilizatorii cartelelor pre-pay, consecințele neadoptării unei astfel de reglementări pot afecta uneori realizarea intereselor fundamentale ale statului și garantarea drepturilor și libertăților persoanelor.

I: Puteți detalia?

R: Trebuie subliniat totodată că legea nu vizează în niciun fel înregistrarea ori interceptarea convorbirilor sau corespondenței electronice. Din această perspectivă nu cred că este o problemă pentru un utilizator de bună credință, care nu are implicare în fapte penale, ca acesta să poată fi identificat la achiziționarea unei cartele preplătite, întocmai cum se întâmplă cu utilizatorii de telefonie mobilă care își cumpără un abonament. Eu m-aș bucura ca acei activiști generoși și de bună-credință, care demonstau în fața sediului SRI citind simbolic din Orwell sau Foucault, chiar să mediteze la cărțile acestor autori, să le recitească și să le înțeleagă în profunzime. Dacă ar face-o, ar descoperi că dorim protejarea valorilor fundamentale și milităm neobosit pentru ce numim drepturile omului - siguranță, libertatea fizică, economică și psihologică, tocmai pentru a fi evitat acel fel de excese la adresa condiției individuale în secolul al XXI-lea. Cu alte cuvinte, reiterez: viața privată a cetățenilor este mai bine protejată prin apariția unei astfel de legi.

I: Ce argumente veți prezenta, în luna septembrie, judecătorilor Curții Constituționale, pentru a susține aplicarea acestei legi?

R: Eu sunt convins că judecătorii Curții Constituționale cunosc substanța conceptului 'drepturile omului' și vor observa cu ușurință că acest concept este profund valorizat prin alinierea noastră la legislația modernă. Instituțiile abilitate să prezinte Curții Constituționale puncte de vedere cu privire la proiectul de lege sunt cele două Camere ale Parlamentului, prin intermediul președinților acestora, Guvernul și Avocatul Poporului. În măsura în care SRI va fi consultat pe această temă, deși nu este inițiatorul legii, va susține un punct de vedere în conformitate cu misiunea sa și interesele de realizare a securității naționale.

I: Mai exact?

R: Noi considerăm că stabilirea unui cadru juridic în domeniul utilizării serviciilor de comunicații electronice este de natură să asigure un plus de eficiență activității legate de lupta împotriva criminalității organizate și în special a formelor sale grave ori cu caracter transfrontalier, a criminalității cibernetice, precum și a actelor de terorism. Uniunea Europeană, în ultimii ani, a tras un semnal de alarmă cu privire la amploarea fenomenului

de utilizare ilegală și anonimă a comunicațiilor electronice, inclusiv în context transfrontalier. Este rândul României să înțeleagă semnificația acestui semnal. Evenimente recente petrecute, în general, pe scenă internațională și, în particular, în regiunea noastră demonstrează în termeni destul de categorici că, în acest moment, statele trebuie să-și asigure toate instrumentele pentru a proteja securitatea națională și, implicit, securitatea fiecărui cetățean. Din această perspectivă, România nu trebuie să constituie o excepție.

I: În ce măsură conflictul din Ucraina, soldat cu doborârea unui avion de pasageri și moartea a sute de oameni, ar trebui să îngrijoreze România, din perspectiva protecției antiteroriste și a securizării frontierelor atât din punct de vedere uman, cât și informațional?

R: El induce o creștere a riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale a României, distribuite în tot spectrul de posibilități - de la amenințări specifice, pornind de la cele legate de migrație ilegală, valuri de refugiați, criminalitate organizată transfrontalieră până la chestiuni legate de agresiuni informaționale, trafic de armament și alte produse interzise, stabilitate economică, spionaj ori terorism. Bineînțeles că instabilitatea regională de care am mai vorbit, provocată de Rusia, trebuie să ne îngrijoreze. Din fericire, așa cum am arătat, suntem pregătiți pentru a face față la nivelul teritoriului național acestor amenințări, fie că vorbim de elemente teroriste, de fenomene asociate criminalității organizate transfrontaliere, ori chiar acțiuni pe linie informativă sau din punct de vedere geopolitic. Construcția sistemului instituțional strategic din ultimii ani și, prin aceasta, forța statului român, își dovedesc în asemenea momente de criză eficiența. Dar, repet, trebuie să fim atenți atât din punct de vedere politic, diplomatic, cât și militar, informativ, la evoluțiile determinate de acest context. Dar eforturile noastre umane, analitice și operative au nevoie de un sprijin concret suplimentar. De legislație care să ne permită să fim eficienți în continuare, în confruntarea cu amenințări clasice sau de tip nou.

I: În absența unui cadru legislativ, care să garanteze securitatea informațională și posibilitatea depistării și contracarării rapide și exacte a unor centre de penetrare a sistemelor de informații, România va mai reprezenta o garanție pentru aliații din UE și NATO? Care sunt consecințele pe termen mediu și lung ale acestei stări de fapt?

R: România are, în cadrul NATO și UE, unul dintre sistemele de informații foarte apreciate. Cu toate acestea, trebuie să ne adaptăm permanent la evoluțiile determinate de noile provocări la adresa securității naționale, inclusiv în ceea ce înseamnă acțiunile de spionaj realizate prin mijloace cyberint. Practic, se pare că trebuie să fim pregătiți și pentru confruntări într-un spațiu de tip nou, fără bariere geografice, cel cibernetice, sau pentru ceea ce am putea numi 'neo-război rece' la frontiera euroatlantică. După cum știți, România n-a fost ocolită de atacuri de această natură. Unele, cum este cel legat de 'Red Oktober' fiind cunoscut opiniei publice, altele sunt mai puțin accesibile publicului larg, dar rămân o constantă în raport cu efortul făcut de SRI, alături de alți parteneri instituționali, pentru a contracara și elimina vulnerabilitățile unor astfel de agresiuni. Este adevărat că România este parte a unui sistem de alianțe care oferă garanții de securitate, inclusiv în temeiul celebrului articol 5 din Tratatul NATO. Rețineți doar că articolul 5 nu poate opera în ipoteza unei agresiuni în spațiul virtual materializată într-un atac cibernetice dificil de atribuit. Ca atare, este imperativă și urgentă, așa spune, nevoia adăugării de noi instrumente, inclusiv legislative, prin care România să-și adapteze și configureze modern sistemul defensiv în fața acestor noi amenințări."